

Praca z dzieckiem z ADHD na lekcji religii

Opracowała:
Beata Misiek

Czym jest ADHD?

To zespół nadpobudliwości psychoruchowej.

To stan chorobowy charakteryzujący się zaburzeniami pracy mózgu, sprawiający, że osoba ma trudności z kontrolowaniem zachowania i utrzymaniem koncentracji.

Problemy dziecka z ADHD:

- w przyswajaniu wiedzy
- w zachowaniu
- w kontaktach międzyludzkich

Objawy ADHD :

1. Kłopoty z koncentracją uwagi:

- Brak zorganizowania
- Zapominalstwo
- Łatwe uleganie rozproszeniu
- Problemy z utrzymaniem koncentracji podczas pracy lub zabawy

2. Nadpobudliwość lub nadmierna impulsywność:

- Wiercenie się
- Problemy z zabawą w ciszy
- Przeszkadzanie innym
- Ciągły stan aktywności.

Diagnoza dzieci z ADHD:

Wiek **7 lat**: niska samoocena

Wiek **11 lat**: niespokojne zachowanie, opóźnienia w nauce, słabe zdolności społeczne

Wiek **14 lat**: zach. opozycyjno-buntownicze, zach. aspołeczne, brak motywacji, złożone problemy z nauką, zażywanie niedozwolonych substancji.

Zasady pracy z dziećmi nadpobudliwymi:

- ustawienie ławki dziecka nadpobudliwego bliżej biurka nauczyciela
- ustalenie jasnych reguł pracy w klasie
- ustalenie rutynowych czynności porządkujących i przygotowujących do pracy
- wypisanie dziecku przedmiotów i materiałów potrzebnych do przygotowania na kolejne zajęcia
- informowanie dokładnie o tym, co i kiedy powinien robić uczeń
- sprawdzenie pod koniec lekcji, czy uczeń ma dokładnie zanotowane: co i na kiedy ma przygotować w domu.

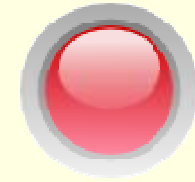
Pobudzanie uwagi dziecka z ADHD

- przygotowanie krótkich instrukcji, złożonych z prostych zdań,
- przekazywane poleceń po kolei (każde następne po upewnieniu się, że poprzednie zostało zrozumiane)
- powtarzanie instrukcji tak często, jak jest to potrzebne
- dzielenie zadania na mniejsze zadania cząstkowe
- przygotowanie większej liczby krótszych, intensywniejszych ćwiczeń, zamiast długich sesji ćwiczeniowych wymagających koncentracji
- urozmaicanie zadań i przygotowanie ich w sposób interesujący dla ucznia
- wprowadzanie nowych i oryginalnych dla ucznia zadań
- korzystanie z pomocy wizualnych oraz materiałów, które można dotknąć, manipulować
- ilustrowanie materiału schematami, podawanie uczniom różnych metod mnemotechnicznych, wierszyków, powiedzonek
- informowanie uczniów o tym, że komunikuje się najważniejsze wiadomości poprzez używanie kluczowych zdań typu: „to jest ważne, proszę słuchać” lub „to będzie na sprawdzianie”
- pokazywanie dziecku wszelkich analogii i połączeń pomiędzy różnymi nauczonymi partiami materiału informowanie o tym, jak treści, których aktualnie się uczą, pasują do pełnego obrazu wiedzy, czego już się nauczyły i tego, co mają w planach.

Zasady nagradzania:

- Okazanie wiary w osiągnięcie sukcesu przez dziecko
- Częste wskazywanie konkretnych mocnych stron dziecka
- Ułatwienie korzystania z niezbędnych pomocy (słownik)
- Nagradzanie za konkretne zachowanie i mówienie tego
- Pochwały rzeczywiste, czyli bezwarunkowe (bez zwrotów: "tak, ale...")
- Uzasadnianie propozycji kolejnych działań
- Uzyskanie zgody dziecka na każde działanie
- Pomaganie w zakresie niezbędnym
- Podkreślanie zasług dziecka, nie swoich.
- Znaczki, naklejki, punkty, dyplomy, tytuły...
- Dodatkowe atrakcyjne zajęcia
- Danie swobody ruchu, zmniejszenie ilości pracy domowej.

Kary

- Niezadowolenie nauczyciela
- Odbieranie punktów, tytułów
- Przesadzanie w inne miejsce
- Ograniczenie czasu wolnego
- Zawieszenie w czynnościach
- Odbieranie specjalnych przywilejów
- Kary pieniężne za zniszczenia
- Czasowe usunięcie z klasy

Literatura

- Rozporządzenie MENiS z 7 września 2004r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów, uczniów, słuchaczy oraz przeprowadzenia egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych: Dz. U. z 2001r. nr 29 poz. 323; Dz. U. z 2002r. nr 46 poz. 433; Dz. U. z 2002r. nr 155 poz. 1289; Dz. U. z 2002r. nr 214 poz. 1807; Dz. U. z 2003r. nr 26 poz. 225 i późniejsze. Rozporządzenie to (wraz z poprawkami) nakłada obowiązek na nauczyciela dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia.
- ADHD – Fintan J. O’Regan
- Pomóż dziecku z ADHD – Kate E. Spohrer
- Koniec ze złym zachowaniem – M. Borba

Praca z uczniem zdolnym

Opracowały:

mgr Magdalena Fułek — nauczycielka języka niemieckiego

mgr Beata Misiek — doradca metodyczny nauki religii

ZESPÓŁ SZKÓŁ EKONOMICZNYCH w Ostrowie Wlkp.

Cele szkolenia:

Uczestnik szkolenia:

- Potrafi wskazać cechy ucznia zdolnego
- Umie rozróżnić typy uzdolnień
- Wykorzystuje metody pracy z uczniem zdolnym.

■ ***Priorytet Ministra Edukacji Narodowej
na rok szkolny 2007/2008***

Przeprowadzenie okresowej analizy realizowania przez szkołę zadań związanych z kształceniem i promowaniem uczniów szczególnie uzdolnionych.

CO TO SĄ ZDOLNOŚCI?

- „takie różnice indywidualne, które sprawiają, że przy jednakowej motywacji i uprzednim przygotowaniu, poszczególni ludzie osiągają w porównywalnych warunkach niejednakowe rezultaty w uczeniu się i działaniu”

Z. Pietrasiński

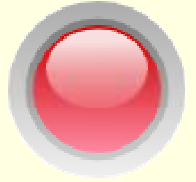

Czynniki wspomagające dziecko uzdolnione

Schemat organizacji, opieki i nauczania ucznia zdolnego

Cechy utalentowanego dziecka

- patrzy na problem pod nieoczekiwanym kątem,
- generuje pomysły nowatorskie,
- jest pomysłowy w myśleniu i działaniu,
- stosuje powyższe umiejętności w rozwiązywaniu zadań i problemów,
- przeprowadza cały proces rozumowania w głowie, łącznie z uwzględnieniem rozwiązania.

Pod względem intelektualnym uczniowie zdolni odznaczają się:

- wysoką aktywnością poznawczą, dociekliwością
- spostrzegawczością
- obserwują dogłębnym rozumieniem złożonych i trudnych treści,
- logicznością myślenia, trafnością oceniania i wartościowania, analizowania i syntetyzowania,
- wielością elementów abstrakcyjnego rozumowania i uogólniania,
- łatwością wytwarzania w krótkim czasie dużej liczby określeń, wyrażeń, a także pomysłów rozwiązania zadania,
- bogatą, twórczą wyobraźnią i intuicją,
- większą zdolnością do koncentrowania uwagi,
- trwałą i wierną pamięcią,
- krytycznym stosunkiem do informacji, dążeniem do ich weryfikowania i użytkowania,
- otwartością umysłu

Pod względem umiejętności uczniowie zdolni przejawiają:

- skłonność do podejmowania trudniejszych, złożonych zdań,
- trafność w doborze różnorodnych metod rozwiązywania problemów i zadań,
- oryginalność w interpretowaniu wyników oraz pomysłowość w ich praktycznym zastosowaniu,
- łatwość osiągania rozwiązań jasnych, prostych i ekonomicznych,
- inicjatywę w samokształceniu
- łatwość skupienia się przez dłuższy czas na danym zagadnieniu
- umiejętności dydaktyczne przejawiające się w interesującym, logicznym, zrozumiałym przez kolegów przekazie wiadomości,
- umiejętności organizacyjne

Pod względem charakteru uczniowie zdolni odznaczają się:

- poczuciem obowiązku i pracowitością
- wielostronnymi zainteresowaniami, którym towarzyszą pogłębione zamiłowania
- samodzielnością w podejmowaniu decyzji,
- koleżeńskością, nastawieniem na dawanie, zdolnością do poświęceń, zaangażowaną pracą na rzecz dobra wspólnego,
- wysoką samooceną, wypływającą ze stawiania przed sobą dużych wymagań, wytrwałości w dążeniu do ich realizacji,
- odpornością na niepowodzenia, na brak uznania i nagród zewnętrznych, znajdowanie satysfakcji w postępach, które tylko uczniowi są znane

Oprócz wymienionych cech pozytywnych obserwujemy również u uczniów zdolnych **cechy negatywne:**

- brak emocjonalnego zrównoważenia,
- wysoki stopień znerwicowania,
- łatwość popadania w konflikty z otoczeniem,
- agresywność,
- skłonność do dominacji,
- egoizm,
- nadmierna próżność i pewność siebie,

Cechy negatywne – c.d.

- rywalizacja,
- skłonność do izolacji, samotność, skrytość,
- zrywanie społecznych kontaktów,
- brak identyfikacji z grupą,
- brak nawyków systematycznej pracy,
- lenistwo, brak znaczących osiągnięć szkolnych.
- Żarty lub cynizm w stosunku do innych
- Brak uległości w stosunku do autorytetu
- Frustracja z powodu zbyt mało ambitnych zadań
- Poczucie zawodu spowodowane własnych niespełnieniem

Techniki rozpoznawania uzdolnień

- pomiar twórczości (*analiza prac i wytworów*),
- analiza osiągnięć szkolnych,
- badanie cech i zachowań znamionujących uzdolnienia,
- pomiar inteligencji,
- testy służące do rozpoznawania uzdolnień,
- wywiad z uczniem, rodzicem, rówieśnikami.

Teoria wielostronnej inteligencji Howarda Gardnera – 7 rodzajów inteligencji:

- inteligencja językowa (lingwistyczna)
- inteligencja muzyczna
- inteligencja logiczno - matematyczna
- inteligencja przestrzenna
- inteligencja cielesno – motoryczna (kinestetyczna)
- inteligencja intrapersonalna (kierowanie i rozumienie samego siebie)
- inteligencja interpersonalna

Czynniki hamujące rozwój potencjału twórczego ucznia:

- brak wsparcia ze strony rodziny i szkoły
- brak autonomii w decydowaniu o tym, jak ma być wykonane zadanie i jego efekcie
- nieodpowiedni system oceniania wysiłku i pomysłów
- presja czasowa ograniczająca możliwości twórcze
- przeciążenie nauką i licznymi obowiązkami
- rywalizacja bardzo wcześnie wprowadzona hamuje potencjał twórczy (brak odporności młodego człowieka na porażki); zbyt wcześnie wprowadzone nagrody i kary spowodują zamknięcie się dziecka na proces poszukiwania i tworzenia (dziecko przestaje chcieć).

Postawa nauczyciela wspierająca ucznia zdolnego

- ceń myślenie twórcze
- akceptuj naturalną skłonność do odmiennego spojrzenia na rzeczy,
- stosuj mieszankę wzmocnienia pozytywnego i negatywnego,
- potrzebę współzawodnictwa wykorzystuj w sposób umiarkowany,
- nagradzaj współpracę,
- pozwalaj, by w grupie zdarzały się burze,

Postawa nauczyciela – c.d.

- zachęcaj do manipulowania przedmiotami, ideami,
- nie narzucaj sztywnych schematów,
- twórz i utrwalaj atmosferę twórczą (swoboda w przestrzeni i zachowaniu),
- ucz, aby dziecko ceniło swe twórcze myślenie (np. zapiski pomysłów),
- wspieraj i oceniaj uczenie się inicjowane przez samych uczniów,

Postawa nauczyciela –c.d.

- stwarzaj sytuacje wymagające nieszablonowego myślenia, nowego rozwiązania,
- zapewniaj okresy wzmożonej aktywności, jak i względnego spokoju,
- utrwalaj zwyczaj realizacji pomysłów - do końca
- rozwijaj konstruktywny, zdrowy krytycyzm,

Postawa nauczyciela - c.d.

- zachęcaj do zdobywania wiedzy z różnych dziedzin,
- Stawiaj pytania problemowe i pobudzające myślenie twórcze i krytyczne
- zabijaj "ćwieka" - stawiaj kontrowersyjne pytania, pytania-niespodzianki, pytania-pułapki, włączaj poczucie humoru,

Wskazania do pracy z uczniem zdolnym

- Krótkie, kilkuminutowe rozmowy na lekcji
- Przygotowanie referatów
- Prowadzenie przez uczniów fragmentów lekcji
- nauczanie problemowe
- Polecanie fachowych czasopism,
- Samodzielny wybór trudnych zadań
- Organizowanie konkursów
- Promowanie osiągnięć
- Samodzielna praca poza programem nauczania
- dodatkowe lub zindywidualizowane prace domowe
- Samodzielne opracowywanie zagadnień oraz układanie zadań na z góry określoną trudność
- Realizacja zadań o charakterze interdyscyplinarnym,

Literatura

1. Eby J. W., Smutny J. F., Jak kształcić uzdolnienia dzieci i młodzieży, WSiP 1998.
2. Ekiert-Grabowska D., Syndrom nieadekwatnych osiągnięć szkolnych - stare czy nowe zjawisko pedagogiczne, "Życie Szkoły" nr 3/1994.
3. Mc Ginnis A. L., Sztuka motywacji, 1998.
4. Lewis G., Jak wychować utalentowane dziecko, Wyd. Rebis 1998.
5. Ministerstwo Edukacji Narodowej, Uczniowie zdolni, Warszawa 2000.
6. Lewowicki T., Kształcenie uczniów zdolnych, WSiP, Warszawa 2000.
7. Painter F., Kim są wybitni?, WSiP, Warszawa 1993.
8. Debesse M., Etapy wychowania, WSiP, Warszawa 1999.
9. Partyka M., Zdolni, utalentowani, twórczy. Warszawa 1999.
10. Partyka M., Modele opieki nad dzieckiem zdolnym. Warszawa 2000.
11. Popek S., Człowiek - jednostka twórcza. UMCS Lublin 2001.
12. Rylke H., W zgodzie z sobą i uczniem. Warszawa 1993.
13. Tyszkowa M., Zdolności, osobowość i działalność uczniów. Warszawa 1990.

KAŻDY Z NAS MA POTENCJAŁ
ROZWOJOWY, UMOŻLIWIAJĄCY KAŻDĄ
ZMIANĘ.

**DOPÓKI ROBISZ TO, CO ZAWSZE –
BĘDZIESZ MIAŁ TO, CO ZWYKLE.**

KAŻDA DECYZJA OTWIERA NOWE, INNE
MOŻLIWOŚCI!!!!

Wybrane zagadnienia bioetyczne w nauczaniu religii:

- sztuczne zapłodnienie
- terapia genowa
- klonowanie
- przeszczepy organów.

Opracowała Beata Misiek

Bioetyka ("etyka życia")

- to termin, wprowadzony przez Van Rensselaera Pottera w 1970 roku, a utworzony z dwóch słów pochodzenia greckiego: bios ("życie") i ethos ("zwyczaj"). Bioetyka może być zdefiniowana najprościej jako nauka, która ustala normy zachowania człowieka w sferze życia i zdrowia, według racjonalnych wartości i zasad moralnych.

FUNDAMENTALNE ZASADY BIOETYKI

- absolutna, fundamentalna wartość życia ludzkiego i jego nienaruszalność
- nierozzerwalny związek życia, wolności i prawdy
- poznanie ma na celu leczenie, a nie manipulację
- nie wszystko, co jest technicznie możliwe, jest dopuszczalne pod względem moralnym
- prawo państwowe winno stać na straży dobra osoby
- zasada podwójnego skutku - poza skutkiem zamierzonym bezpośrednio, także skutek pośredni.

Sztuczne zapłodnienie - poza aktem płciowym (seksualnym) mężczyzny i kobiety

- homologiczne (homogeniczne), gdy gamety pochodzą od męża i żony
- heterologiczne, jeśli przynajmniej jedna z gamet pochodzi od dawcy spoza małżeństwa

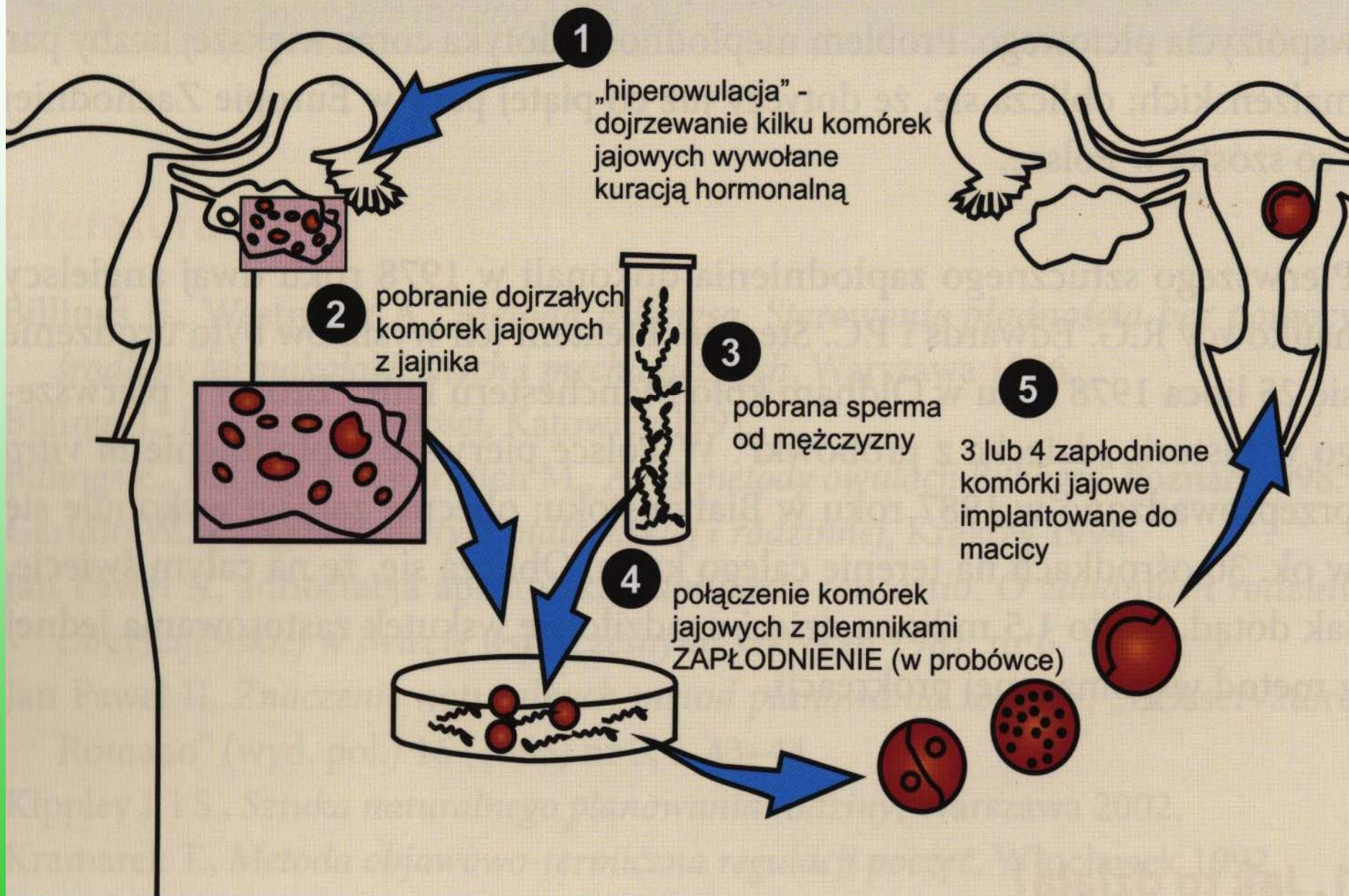
Dwa sposoby sztucznego zapłodnienia:

- wewnątrzustrojowo
- pozaustrojowo

Negatywne okoliczności sztucznego zapłodnienia:

- sposób uzyskania spermy przez masturbację, która „jest aktem wewnętrznym i poważnie nieuporządkowanym”
- zagrożenie zdrowia matki
- niebezpieczeństwo eugenicznych modyfikacji ludzkich gamet i zygot, manipulowanie materiałem genetycznym człowieka, selekcja embrionów, itp.

Zapłodnienie *in vitro*

Ocena etyczna sztucznego zapłodnienia:

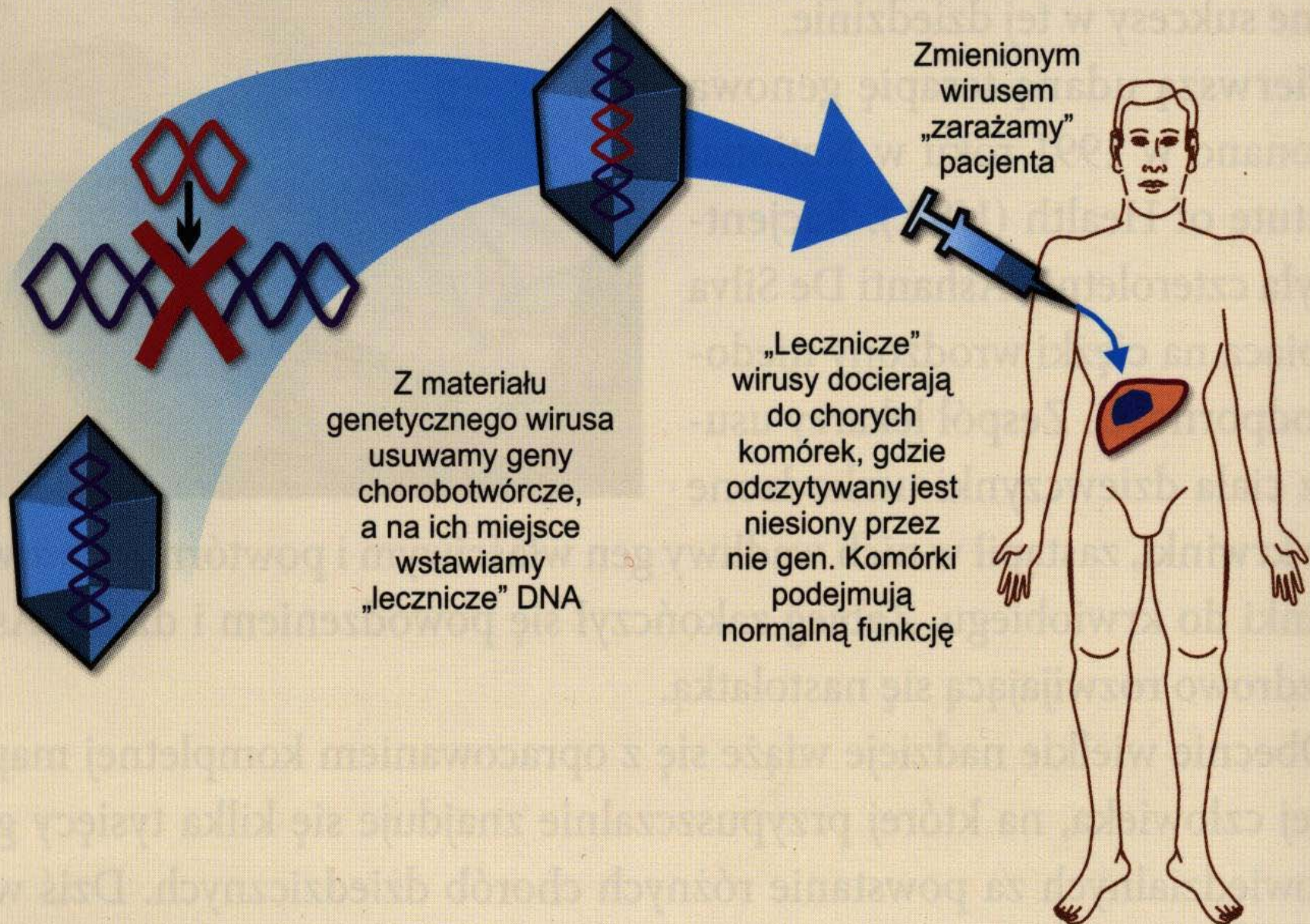
- 1) należy ocenić negatywnie techniki zapłodnienia in vitro, które zawsze prowadzą do powstania tzw. embrionów nadliczbowych, które są na koniec uśmiercane;
- 2) poszanowanie embrionu ludzkiego;
- 2) natura płciowości człowieka i aktu małżeńskiego;
- 3) jedność rodziny.

Terapia genowa

Dobro wynikające z odkrycia mapy genowej człowieka:

- lepsze zrozumienie kondycji człowieka i wielu jego zachowań warunkowanych przez jego wyposażenie genetyczne;
- zlokalizowanie genów chorobotwórczych - zapobieganie i terapia zaburzeń genetycznych i chromosomowych
- badania nad genomem człowieka wyjaśniają mechanizmy współdziałania genów z czynnikami środowiskowymi - metody diagnozowania, leczenia i prewencji wielu tzw. chorób wieloczynnikowych (jak choroby naczyń sercowych, niektóre przypadki raka, cukrzyca, wrzody trawienne).

Jak działa terapia genowa?

Klonowanie

To wytwarzanie identycznych genetycznie osobników potomnych.

- **Metoda transferu jąder komórkowych** - przeniesienie jądra komórki somatycznej do pozbawionej materiału genetycznego komórki jajowej;
 - przygotowanie jądra komórki somatycznej (które będzie sterowało rozwojem komórki jajowej);
 - przygotowanie komórki jajowej (wypreparowanie jądra komórkowego);
 - wszczepienie jądra komórki somatycznej w miejsce jądra komórki jajowej (rozpoczyna się rozwój powstałej w ten sposób zygoty);
 - przeniesienie embrionu do narządów rodnych.
- **Metoda podziału bliźniaczego**

Mikrochirurgiczne przecięcie zarodka w stadium rozwoju od dwóch do ośmiu komórek. Samobudowanie brakujących. W ten sposób można otrzymać jednojajowe bliźniaki, które posiadają identyczną strukturę białkową oraz te same cechy dziedziczenia; w tym przypadku bliźnięta są dla siebie klonami.

Ze względu na cel rozróżnia się klonowanie

- Reprodukcyjne – wytworzenie osobnika, który będzie kopią osoby, od której pobrano materiał genetyczny.
- Terapeutyczne – wyhodowanie tkanek lub narządów potrzebnych do przeszczepów, pochodzących z ludzkich embrionów.
- Diagnostyczne – dla diagnostyki preimplantacyjnej – genetyczne testowanie i selekcja embrionu przed sztucznym zapłodnieniem.

- Wszystkich badań i eksperymentów należy dokonywać z pełnym poszanowaniem zygoty i embrionu ludzkiego (embrion ludzki to osoba, leczyc w granicach możliwych, jak każdą istotę ludzką).
- Genetyczne badanie diagnostyczne nigdy nic może stanowić pierwszego etapu wykonania aborcji potencjalnie chorego dziecka w stadium płodowym.

- Stworzenie mapy genetycznej nie może być źródłem dyskryminacji osób, u których stwierdzono skłonności do jakiejś choroby (gwarancja prawa pracy, ubezpieczenia, informacje nie mogą być ujawniane osobom postronnym).
- Państwo nie powinno nadużywać informacji o genotypach swoich obywateli (państwo genetycznie totalitarne, selekcja ras itp.)
- Odrzucić myślenie, że przez umiejscowienie wszystkich genów będziemy wszystko wiedzieli o człowieku, o jego zachowaniu itp.

JA UMARŁEM, CZEKAJĄC
NA KOMÓRKI EMBRYONALNE
DO TERAPII. A TY?

JA BYŁEM
EMBRYONEM

Przeszczepy organów

Przeszczep: operacja chirurgiczna, za pomocą której przenosi się do organizmu biorcy organ lub tkankę pochodzące od dawcy.

- Przeszczep autologiczny (autogeniczny): przeniesienie tkanek z jednej części organizmu do drugiej u tej samej osoby; np.: skóry, włosów i tym podobnych.
- Przeszczep heterogeniczny (ksenogeniczny): przeniesienie jakiegoś organu ze zwierzęcia do organizmu człowieka (osoby).
- Przeszczep allogeniczny: przeniesienie organu z osobnika ludzkiego do innej istoty ludzkiej.

Kryteria przyzwolenia i stosowności

- 1) poszanowanie życia dawcy i biorcy;
- 2) zachowanie (ochrona) tożsamości osoby biorcy i jego potomków;
- 3) świadoma zgoda;
- 4) całkowita darmowość, bez elementów komercjalizacji i sprawiedliwy rozdział.

Zobacz:

- R. Lucas Lucas, Bioetyka dla każdego, Edycja św. Pawła 2005.
- <http://kosciol.wiara.pl/?grupa=6&art=1039091100&dzi=1157649853>
- <http://www.mateusz.pl/wdrodze/nr337/06-wdr.htm>
- <http://kosciol.wiara.pl/?grupa=6&art=1039090074&dzi=1157649853>
- <http://apologetyka.katolik.net.pl/content/category/36/210/85/>
- <http://apologetyka.katolik.net.pl/content/category/36/77/85/>

„Wiedza bez sumienia
nie może doprowadzić do niczego innego,
jak do tylko do zniszczenia człowieka”

(Donum vitae, nr2).

„Człowiek jest jedynym na Ziemi
stworzeniem, którego Bóg chciał dla niego
samego”

(Gaudium et spes, nr 24).